

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи
освітньо-наукової програми
58989 Транскордонне природоохоронне співробітництво
другий (магістерський) рівень вищої освіти, спеціальність 106 – Географія

Співпраця з експертною групою була змістовною й продуктивною. Вдячні експертам за ґрунтовні обговорення, слушні пропозиції та відзначені сильні сторони ОНП Транскордонне природоохоронне співробітництво. Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОП. Водночас ми не погоджуємося із певними зауваженнями, які зроблені експертною групою за результатами експертизи ОП.

<i>Критерій</i>	<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментар</i>
Критерій 1 Проектування та цілі освітньої програми	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. На основі аналізу ВСО, додаткових документів та проведених зустрічей ЕГ констатує відповідність даної ОНП усім підкритеріям в рамках критерію 1. Дана ОНП формується та реалізується відповідно до стратегії та місії ЗВО, а також в рамках відповідного Стандарту ВО. Цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, що підтверджено документально та на відповідних зустрічах. По закінченню ОНП здобувач може отримати відповідну професійну кваліфікацію, порядок присвоєння якої визначений відповідним	Висновки ЕГ за даним критерієм є суперечливими. В позитивних практиках за критерієм зазначено “Дана ОНП формується та реалізується відповідно до стратегії та місії ЗВО” В недоліках - “нечітка кореляція між метою програми та стратегією ЗВО”. Ми не можемо погодитись з висновком про нечітку кореляцію між метою ОП та стратегією ЗВО. На ОП проводиться регулярна системна робота з впровадження всього комплексу параметрів стратегії ЗВО. ОП впроваджує мету, що в повній мірі відповідає місії та стратегії КНУ імені Тараса Шевченка за всіма 9-ма напрямками розвитку, які визначаються Стратегічним планом розвитку (СПР): https://knu.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan-22-12-12.pdf. Зокрема, за напрямком розвитку ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС в ОП враховано в якості базових всі 6 критеріїв, що визначені СПР: 1) забезпечення якості освітньої діяльності та освіти (зворотній зв'язок забезпечується шляхом проведення зустрічей гаранта та розробників ОНП зі здобувачами. Рівень задоволеності здобувачів методами навчання і викладання досліджується через моніторингове опитування UNiDOS); 2) врахування потреб ринку праці шляхом залучення працевластців до проектування, змін ОНП (протокол засідання проєктної групи № 1 від 25.08.22) та через розвиток

	Положенням ЗВО. Позитивними практиками в рамках даного критерію є: 1) збалансованість теоретичних та практичних компонентів, з трендом в сторону останніх; 2) Активне залучення стейкхолдерів (роботодавців, науковців, міжнародних організацій). Програма розроблена на основі консультацій із державними природоохоронними установами, міжнародними партнерами та бізнесом. Це забезпечує її практичну спрямованість та відповідність сучасним викликам. Недоліки. Недоліками в рамках даного критерію ЕГ вважає, нечітку кореляцію між метою програми та стратегією ЗВО та відсутність чіткої конкретизації заявленої унікальності ОНП. Рекомендації. При перегляді ОНП по закінченню поточного н.р. чітко визначити ключові унікальні особливості програми, які відрізняють її від інших в спеціальності 106 Географія за другим рівнем ВО та узгодити ОНП із чинним законодавством в контексті присвоєння професійної кваліфікації. Разом з цим пропонується найближчим часом запровадити систематичний моніторинг потреб роботодавців (регулярні опитування, зустрічі) для визначення актуальних потреб ринку праці, які є динамічним та подальшого врахування їх в ОНП.	зв'язків із організаціями (виставка «Стале споживання - шлях до збереження довкілля» від ВГО «Жива планета» 9.10.2023 - 15.10.2024); 3) формування контингенту студентів, що мають необхідні здібності (результативна профорієнтаційна робота. В контингенті здобувачів ОП 50% - зовнішні абітурієнти); 4) забезпечення різнобічного розвитку здобувачів через інтеграцію освіти та досліджень (проект соціального простору для ТРЦ «РайОН» у м. Київ (А. Сліпчук, П. Гуцова, Р. Лирик); дебати «Міські джунглі» (А. Сліпчук, П. Гуцова, Р. Лирик, Н. Нагорна); дослідження процесів відновлення ландшафтів у Чорнобильському радіаційно-екологічному біосферному заповіднику (А. Сліпчук, П. Гуцова, К. Терес, В. Буковинський, Р. Полухін, Н. Нагорна, Р. Смільяк, Є. Дементьев); заповідання дубів (Р. Лирик М. Самойленко) та ін. А. Сліпчук опублікувала тези у виданні, що індексується в базі Scopus (https://eage.in.ua/wp-content/uploads/2023/11/Mon23-023.pdf); 5) інтеграція в міжнародний освітній простір (викладання частини ОК англійською мовою; гостьові бінарні лекції від іноземних лекторів; співпраця з іноземними партнерами з метою матеріально-технічного забезпечення ОНП (проект №3П72 «Ландшафтна лабораторія КНУ, як лабораторний центр екологічної освіти та досліджень»; 6) навчання упродовж життя (неформальна освіта, Н. Нагорна CLUVEX virtual exchange week for students, 2024). Не можемо також погодитись із визначенням в якості недоліку “відсутність чіткої конкретизації заявленої унікальності ОНП”. Про ключові унікальні особливості програми, які відрізняють її від інших в спеціальності 106 Географія за другим рівнем ВО зазначається в ВСО та було зацентовано на зустрічах з ЕГ. Наразі, зі структури ВСО вилучено пункт про унікальність ОНП. У ВСО є інформація про унікальність в пункті про сильні та слабкі сторони ОП (11 розділ ВСО). Зокрема зазначається що ОНП є унікальною з: підготовки професіоналів транскордонного природоохоронного співробітництва; фахівців, здатних діяти в зв'язку з Цілями сталого розвитку (2, 4, 6, 11, 12, 13, 14, 15, 17), Планом відновлення України, Європейським зеленим
--	---	--

	Рівень відповідності Критерію 1. Рівень В	курсом; забезпечення можливості опанування унікальних програмних результатів навчання (ПП16 - здійснювати геоекологічний аналіз стану довкілля для трансформації та відновлення довкілля, ландшафтів, біорізноманіття, ПП17 - проводити геоекологічні дослідження зеленої інфраструктури територій для організації систем охорони й збереження ландшафтів, оселищ і біорізноманіття); спрямування на підготовку фахівців із залучення інвестицій та управління проєктами, зокрема транскордонними природоохоронними за програмами ЄС LIFE, INTERREG EUROPE та ін.; можливості апробації знань, вмінь, навичок на базі Центру сталих рішень GreenLabsKNU та кафедральної лабораторії екології ландшафту. На зустрічі з гарантом було чітко зазначено про об'єктно-суб'єктну унікальність програми. Зокрема об'єктом вивчення в відповідних ОК визначено транскордонні регіони - біогеографічні, екорегіони, єврорегіони. Суб'єктом - адміністративно-територіальні утворення України та суміжних держав в межах зазначених регіонів. Також в якості суб'єктів з організації транскордонної природоохоронної співпраці було визначено міжнародні природоохоронні організації та програми. Стосовно рекомендацій: 1) вважаємо що ключові унікальні особливості програми, які відрізняють її від інших в спеціальності 106 Географія за другим рівнем ВО є чітко визначеними (склад та зміст освітніх компонентів, унікальні програмні результати, суб'єктно-об'єктна складова, проєктно-інвестиційний вектор проофесійного спрямування; 2) з питань присвоєння професійних кваліфікацій Університет має чітко визначений алгоритм дій, в зв'язку з новими реаліями 2025 року. Проєктна група ОНП готова долучитись до його виконання. 3) систематичний моніторинг потреб роботодавців (регулярні опитування, зустрічі) для визначення актуальних потреб ринку праці за програмою є. Документальне підтвердження такої діяльності було надано ЕГ у вигляді протоколів засідань проєктної групи та витягів з протоколів кафедри). Плануємо продовжувати таку діяльність.
Критерій 2.	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ	

Структура та зміст освітньої програми	КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. Загалом діяльність на ОНП відповідає вимогам критерію 2. За підкритеріями 2.1, 2.4-2.9 ОНП відповідає повністю. Обсяг освітньої програми разом з її структурними елементами відповідає вимогам законодавства. Здобувачі мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію шляхом обрання ДВВ, тематик кваліфікаційних робіт та баз практик. Освітня програма є практикоорієнтованою та такою, що дозволяє здобувачам проходити практичну підготовку відповідно до вимог спеціальності та ОНП. Недоліки Тематики кваліфікаційних робіт частково відповідають спеціальності 101 Екологія. Баз практик та завдання виробничої практики частково не відповідають спеціальності 106 Географія або спрямованості ОНП (ТОВ “Агроекосистем”, туристичні агентства).	Ми не можемо погодитись з висновком та рівнем оцінки за критерієм. Висновок про діяльність на ОНП відповідає за критерієм 2 є на нашу думку суб'єктивним. Погоджуємось про те, що “за підкритеріями 2.1, 2.4-2.9 ОНП відповідає вимогам повністю”. Однак вважаємо належною і відповідність 2.2 та 2.3. Зауваженням ЕГ за підкритерієм 2.2. є: “наявний ОК 8 Асистентська практика не забезпечується теоретичною підготовкою до викладацької діяльності. На ОП наявна лише одна дисципліна методологічного спрямування (ВБ 3.2.2 Дидактика географії). Однак, ця дисципліна відноситься до блоку вибіркового, а отже може не бути опанована здобувачами освіти. Однак, в проєкті ОП, опублікованому на сайт географічного факультету КНУТШ згадана дисципліна перенесена до блоку обов'язкових. Враховуючи самостійне виправлення недоліку закладом, ЕГ не вважає зауваження таким, що відповідає суттєвому недоліку 2.2.3”. В зв'язку із вищевказаним недоліком, що окреслений ЕГ, зазначаємо про таке: 1) за ОНП не присвоюється професійна кваліфікація “викладач”; 2) РНП з ОК 8 “Асистентська практика” передбачено 20 годин перебування здобувача освіти в аудиторії в якості викладача з 240 годин, що визначені за даною практикою. Таке «практикування» в аудиторії передбачає обов'язкову присутність НПП з дисципліни разом з практикантом. Практикант не перебуває в аудиторіях без НПП; 3) Викладачі кафедри мають високу кваліфікацію та багаторічний досвід з методики організації освітнього процесу й більшість мають запис в дипломах – “викладач”. Їхня компетенція є високою та достатньою для організації асистентської практики. 4) Метою цього освітнього компоненту є оволодіння студентами сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації праці викладача. Зазначимо, що серед таких методів, навичок та вмінь є й такі що пов'язані з геоінформаційними системами та технологіями, які активно практикуються на програмах кафедри. Організація освітнього процесу з таких дисциплін є особливою та унікальною. 5) Компетентнісний підхід до організації практики та незначна її аудиторна складова дозволяють повною мірою забезпечити для
---	--	---

	Рекомендації ЕГ рекомендує керівникам кваліфікаційних робіт під час наступного обрання тематик узгодити їх з описом предметної області спеціальності 106 Географія. Рекомендуємо гаранту ОП у наступному навчальному році забезпечити проходження практик на підприємствах, що відбивають особливості спеціальності та ОНП. Рівень відповідності Критерію 2. Рівень В	здобувача освіти можливість зрозуміти інтерес до професії викладача та спробувати ще одну потенційну професійну траєкторію. 6) Проходження практики передбачено виключно на базі кафедри в зв'язку з глибоким переконанням робочої групи ОНП, НПП кафедри, навчально-методичної комісії факультету та навчально-методичної ради Університету про необхідність глибокого розуміння практикантом предметної області пізнання та досліджень. 7) Практикою передбачено набуття загальних та спеціальних компетентностей за певними освітніми компонентами ОНП: ЗК 3 (ОК3, ОК11, ОК12, ОК14, ОК15, ОК17, майже всі вибіркові освітні компоненти); ЗК4 (ОК3, ОК7, ОК13, ОК15, ОК17); ЗК5 (ОК7, ОК10, ОК13); СК3 (ОК2, ОК6, ОК9), СК8 (ОК4, ОК13, ОК15, ОК17); СК9 (ОК3, ОК4, ОК9). Асистентська практика передбачає відповідні програмні результати навчання (ПР01, ПР02, ПР13). Вважаємо достатньою можливість забезпечення результатів навчання за асистентською практикою та компетентнісним підходом шляхом інтеграції відповідних загальних, спеціальних та програмних результатів навчання в систему наявних освітніх компонентів ОП. Розглядаємо можливість підсилення результатів навчання за асистентською практикою через більш розгалужену інтеграцію потенційних результатів навчання в систему дисциплін. Підтверджуємо про розміщення в проєкті ОП, опублікованому на сайті географічного факультету КНУ імені Тараса Шевченка спеціальної дисципліни Дидактика географії в складі блоку обов'язкових компонентів. Робоча група ОНП прийняла таке рішення для організації широкого обговорення проблеми на рівні географічного факультету та навчально-методичної комісії факультету. Стосовно підкритерію 2.3 та зауважень ЕГ з тематики кваліфікаційних робіт зауважуємо що роботи за ОП кафедри традиційно завжди є просторово орієнтованими. А відтак і географічними. Тематики з економічних механізмів для екологічних проєктів можуть бути розглянуті з точок зору економічної оцінки екосистемних послуг ландшафтів, зокрема, такої їх складової як зелена інфраструктура. В такому разі ландшафтна предметна складова набуває ландшафтно-екологічного
--	---	---

		(екологічного) змісту. Однак це жодною мірою не означає що робота втрачає свій просторовий зміст. Щодо теми “Оцінка впливу на довкілля підприємств з переробки відходів”, маємо зазначити про те що всі процедури ОВД є просторово визначеними та пов’язані з вивченням впливу на довкілля об’єктів що передбачені певними проєктами. ОВД є в компетенції географів та природоохоронців. Стосовно визначеного недоліку з баз виробничих практик, не погоджуємось. Адже транскордонна природоохоронна складова може бути предметом дослідження як в агрогосподарствах так і в туристичних агентствах з точок зору, зокрема, природоохорони й органічного землеробства та розробки транскордонних туристичних маршрутів за об’єктами природоохорони. Кафедра підтримує свободу вільного вибору баз практики здобувачами освіти та допомагає визначитись з предметною складовою виробничих практик. Такою складовою можуть бути й технології та особливості організації різноманітних офісних систем (баз даних) та транскордонних взаємодій. Відповідно до рекомендацій ЕГ керівникам кваліфікаційних робіт під час наступного обрання тематик узгодити їх з описом предметної області спеціальності 106 Географія, зазначаємо ретельну увагу кафедри до змісту робіт та предметної складової. Плануємо продовжувати таку практику. Маємо досвід корегування тем в зв’язку зі змістом робіт. При виявленні такої потреби керівник роботи та здобувач ініціюють відповідну процедуру зміни тематики наукового дослідження. Стосовно «рекомендації гаранту ОП у наступному навчальному році забезпечити проходження практик на підприємствах, що відбивають особливості спеціальності та ОНП» зазначаємо наявну можливість вільного вибору баз практик здобувачем освіти із переліку який рекомендує гарант. Також здобувач освіти може сам відшукати собі місце практики яке максимально відповідає його уявленням про майбутню професійну діяльність (в цьому випадку ми маємо додаткове підтвердження здатності здобувача до виконання завдань з високим рівнем самостійності). Гарант програми не може перешкоджати такому вибору, він може лише зосередити увагу здобувача на можливій
--	--	--

		предметній складовій (об'єктній, суб'єктній, методичній) і необхідності досягнення під час практики визначених у ОНП результатів навчання. І гарант і керівники практики консультують здобувачів з предметної складової різних баз практик. Як правило, НПП та здобувачі знаходять консенсус з питань предмету практик. З урахуванням таких консультацій - виробничі практики є органічними базами практичної апробації результатів аудиторного навчання.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. За результатами аналізу даного критерію ЕГ відмічає повну відповідність усім підкритеріям. Гнучкість управління навчальним процесом (в тому числі коригування правил вступу та організації навчання) є позитивною практикою, яка враховує нормативно-правові документи МОН України та суспільно-політичну ситуацію. Наприклад, своєчасно розроблений чіткий та зрозумілий коефіцієнтний принцип, за яким розраховується загальний бал для вступу на освітню програму. Недоліки В рамках даного критерію ЕГ вважає недоліком пасивну академічну мобільність здобувачів, яку можна покращити через проекти віртуальної академічної мобільності та/або через програми академічного обміну як Fulbright Graduate Student Program (США), Erasmus+ (ЄС) тощо. Це на думку ЕГ, допоможе розширити різного роду фахові компетентності та soft skills здобувачів. Рекомендації	ЗВО розроблено та затверджено всі необхідні нормативні документи, що описують практику визнання результатів навчання в інших ЗВО і в т.ч. під час академічної мобільності. Зокрема це Положенням про організацію освітнього процесу у (зокрема Розділ 7 та Розділ11), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Зазначені документи знаходяться у відкритому доступі, що забезпечує доступність процедур для учасників освітнього процесу. Більше того, кафедра регулярно інформує здобувачів з такими пропозиціями на своїх ресурсах (група студентів кафедри в соцмережах). Здобувачі обізнані з питань таких можливостей. За час дії ОНП практики застосування вищевказаних правил не було. На разі в усіх університетах України спостерігається зменшення кількості студентів, які користаються програмами академічної мобільності і порушення гендерного балансу серед тих хто такими програмами користується. Вбачаємо причиною такого стану речей не ваду ОП, а військові дії та їх наслідки. Стосовно ж неформальної освіти та віртуальної мобільності то такі активності були на програмі.А. Сліпчук, П. Гуцова навчались в UNIMedia School, що була організована КНУТШ 10 - 11 лютого 2024 р. (SMM-стратегія, бренд організації, креативний копірайтинг, інструменти просування у соціальних мережах. Н. Нагорна долучилась до 1-го етапу програми віртуальної мобільності CLUVEX VIRTUAL EXCHANGE (VE) WEEK (AS A COURSE) FOR STUDENTS (1 ECTS CREDIT POINT). Звернень про валідацію і визнання результатів навчання від здобувачів до ЗВО не надходило, так як навчання відбувалось у вільний від навчання час. Стосовно рекомендації зі створення спрощеної версії Правил для

	В якості рекомендацій ЕГ пропонує створити спрощену версію Правил для вступників та покращити навігацію по документу (наприклад, через інтерактивний зміст на сайті). Рівень відповідності Критерію 3. Рівень В	вступників та покращити навігацію по документу (наприклад, через інтерактивний зміст на сайті), - це може бути прийнятним для комфортного користування, але може стати причиною виникнення непорозумінь і втратою здобувачем можливості для вступу.
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. ЕГ зазначила, що ОНП за Критерієм 4 не вирізняється особливими критеріями. Однак до позитивних практик можемо віднести те, що використання різноманітних форм та методів навчання повністю відповідає результатам навчання ОНП. НПП кафедри послідовно розвивають політику інтернаціоналізації, на що вказують угоди з партнерами за кордоном та участь у різних міжнародних стажуваннях. Під час реалізації ОНП забезпечується поєднання навчання і наукових досліджень у рамках освітньо-наукового простору GreenLabsKNU та лабораторії. Оновлення змісту ОК відбувається щорічно, з дотриманням принципів академічної свободи та з урахуванням наукових здобутків викладачів, які забезпечують читання ОК. Інформація учасникам освітнього процесу щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах кожного ОК надається вчасно та у повному обсязі. Наукові дослідження пов'язані з чіткою інституційною	Зазначаємо про високий рівень викладання та результативність навчання за ОП. Зміст навчальних дисциплін регулярно переглядається викладачами, вносяться зміни, що відображають сучасний досвід, здобутий шляхом наукових стажувань, участі в наукових конференціях та програмах підвищення кваліфікації. Досвід експертної роботи Л. Білоус та О. Гавриленко в Науково-технічній раді Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України; робочій групі з підготовки пропозицій щодо реформування державної системи моніторингу довкілля в Україні за напрямом «Біорізноманіття» та робочій групі з розробки концепції формування державної політики у сфері управління екосистемними послугами було застосовано при оновленні змістовної частини ряду освітніх компонентів ОНП. ОП характеризується високим рівнем інтернаціоналізації. Це викладання значної кількості ОК англійською мовою, запрошення іноземних науковців для проведення лекцій. 05.11.2024 з ВБ 2.3 відбулося заняття головного координатора кампаній у Японії NGO «Action for Dolphins», викладача курсу «Медіа та сучасні проблеми в Японії» Robert Gilhooly на тему «На шляху до розуміння: важкий шлях до захисту тварин у японському суспільстві». 15.11.2024 р. у межах ОК 1 пройшла відкрита лекція під керівництвом консультанта Інституту та досліджень ООН (UNITAR), координатора програм із цифрової грамотності та підвищення кваліфікації для різних зацікавлених сторін, у тому числі для українських переселенців та біженців Dr. Bokhtar Bakogoda на тему: «Дослідження особливостей міжнародної співпраці».

	політикою та стратегією інтернаціоналізації, які передбачають наукові досягнення у географічній галузі. Добре налагоджена робота деканату та кафедри, що обумовлює надання оперативної інформації здобувачам вищої освіти для вирішення нагальних питань освітнього процесу. Залучення роботодавців до освітнього процесу та реалізації ОНП. Недоліки Відсутні випадки результативної участі здобувачів ОНП у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, олімпіадах, конкурсах на іменні стипендії, тому варто створити більш сприятливі умови для результативної участі здобувачів вищої освіти у наукових заходах. Рекомендації ЕГ рекомендує відділу міжнародних зв'язків протягом 2025-2026 н.р. провести ряд заходів, спрямованих на активізацію здобувачів освіти в академічних обмінах, інтенсивніше поширювати інформацію на сайті університету, деканату, кафедри, у соцмережах, провести круглий стіл та інші заходи для збільшення кількості учасників академічної кредитної мобільності. Продовжувати практику залучення закордонних лекторів (у тому числі й у дистанційному режимі) для проведення фахових та загальноосвітніх занять у межах ОК ОНП.	У відповідь на дане зауваження зазначаємо, що впродовж останніх двох років через військові дії не проводився відповідний конкурс. В той же час інші результативні приклади активностей студентів. Зокрема, кафедра підтримує та розвиває наукові ініціативи здобувачів. Такими, зокрема були: конкурс на кращий ландшафтний проєкт соціального простору для ТРЦ «РайОН» у м. Київ (організовано з партнером АРРІКАНО РІЕЛ ЕСТЕЙТ ПІЕЛСІ (здобувачі – А. Сліпчук, П. Гуцова, Р. Лилик); студентські дебати «Міські джунглі» (здобувачі – А. Сліпчук, П. Гуцова, Р. Лилик, Н. Нагорна); дослідження особливостей відновлення ландшафтів у Чорнобильському радіаційно-екологічному біосферному заповіднику (здобувачі - А. Сліпчук, П. Гуцова, К. Терес, В. Буковинський, Р. Полухін, Н. Нагорна, Р. Смільняк, Є. Дементьев); заповідання дубів у м. Київ спільно з ГО «Стардуб» (здобувач – Р. Лилик). Прикладні дослідження НПП і студентів були представлені під час роботи European Association of Geoscientists & Engineers «Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment» (здобувач – А. Сліпчук, Київ, 2023); XXI Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна-2024: географія (здобувачі - А. Сліпчук, П. Гуцова, Київ, 2024); Міжнародної Карпатської школи, що відбулася за підтримки проєкту «Освіта для сталого розвитку: передача досвіду країн V4 для відновлення України» (21-25.02.2024 р.). Здобувачі долучаються до науково-дослідницьких інноваційних заходів: «Практичні аспекти участі у Програмі «Горизонт Європа» (А. Сліпчук, П. Гуцова), Міжнародний довкіллевий форум «United for Nature. Agenda for Ukraine» (В. Буковинський, А. Сліпчук, П. Гуцова) та соціально-екологічній західі «Молодь приймає рішення» від експертів Укренерго (А. Сліпчук, П. Гуцова, М.Фурзікова). Категорично не погоджуємось з оцінкою за даним критерієм. Велика кількість зусиль, активностей та заходів свідчать про відсутність підстав для зниження оцінки за Критерієм 4 до рівня В. Наведені аргументи, а також відзначена ЕГ позитивна практика за критерієм с
--	---	--

	Рівень відповідності Критерію 4. Рівень В	підставою вважати, що за критерієм 4 дана ОП заслуговує оцінки А.
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. ЕГ дійшла висновку, що форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання є чіткими та зрозумілими, політика та процедури дотримання академічної доброчесності сприяють досягненню встановленим результатам навчання. Проаналізована ОНП відображає значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Недоліки Відсутність конфліктних ситуацій, а отже й прикладів їх вирішення не дає можливість ЕГ проаналізувати дієвість механізмів та алгоритму дій. Присутня недостатня поінформованість здобувачів вищої освіти щодо цих механізмів та алгоритму дій у разі виникнення конфліктів. Рекомендації Керівникам навчально-методичному відділу, відділу забезпечення якості вищої освіти та іншим допоміжним підрозділам рекомендовано покращити рівень поінформованості студентів шляхом розробки у 2025-2026 н.р. «Довідника (Путівника) студента», який всебічно буде слугувати порадином студентам у навчальній, науковій, просвітницькій діяльності та міститиме систематизовану інформацію про унікальні додаткові можливості	Стосовно визначеного ЕГ недоліку, засвідчуємо про належну поінформованість здобувачів з алгоритмів вирішення конфліктних ситуацій. Для консультування з різних можливих конфліктних ситуацій та сприяння їх вирішенню з академічними групами працюють куратори, в комунікаційному доступі для здобувачів є завідувачі кафедр, деканат. Куратори регулярно роз'яснюють права, можливості та нормативно-правові документи забезпечення якості освітнього процесу. Кожен здобувач на ОП ознайомлений зі змістом «Положення про організацію освітнього процесу», «Етичним кодексом університетської спільноти», та знає про механізми та алгоритм дій в неоднозначних ситуаціях. Детальні роз'яснення НПП про контрольні заходи та академічну доброчесність сприяють відсутності конфліктних ситуацій на ОП. Це позитивно характеризує програму і не є недоліком Категорично не погоджуємось зі ствердженням ЕГ про недостатню поінформованість здобувачів вищої освіти щодо механізмів та алгоритму дій у разі виникнення конфліктів – таке твердження було б справедливим тільки у випадку коли б при виникненні конфліктної ситуації здобувачі освіти не знали б що робити Стосовно рекомендацій з проведення просвітницької діяльності щодо прав здобувачів у разі виникнення конфліктних ситуацій, а також алгоритму їх дій, - кафедра та факультет є активними в цих питаннях та регулярно здійснюють систему інформування. Відсутність конфліктних ситуацій на ОП свідчить про належну поінформованість здобувачів з питань контрольних заходів та академічної доброчесності.

	для студентів (державні і недержавні стипендійні програми, програми мобільності, саморозвиток студентів, дозволя, спорт, корпоративні та соціальні проєкти тощо). Проводити просвітницьку діяльність щодо прав здобувачів у разі виникнення конфліктних ситуацій, а також алгоритму їх дій, розширити коло заходів з популяризації принципів академічної доброчесності різними формами та заходами (на сайті НДЧ, на факультетській та кафедральних сторінках у соцмережах, проведення тренінгів тощо). Рівень відповідності Критерію 5. Рівень В	
Критерій 6. Людські ресурси	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. На основі аналізу звіту про СО, додаткових документів, інформації на сайті факультету та зустрічами під час проведення акредитації ЕГ констатує повну відповідність усім підкритеріям в рамках даного критерію. Сильною стороною та взірцевою практикою даного критерію є НПП який задіяний у формуванні та реалізації цієї ОНП. Це провідні українські вчені та освітяни в галузі фізичної географії, геоекології та ГІС-аналізу, що в переважній більшості є представниками потужної наукової школи М.Д. Гродзинського, яка znana не лише в Україні, але й поза її межами. Весь склад НПП має наукові ступені з переважаючим географічним	За даною ОНП освітній процес забезпечує 14 осіб викладацького складу, серед яких 4 докторів наук та 10 кандидатів наук, в т.ч. 2 професіонала-практика які працюють за сумісництвом. Викладачі відповідають академічній та професійній кваліфікації для викладання визначених ОК, в т.ч. пп.36-38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Викладачі мають досвід роботи з інструментами аналізу екологічних даних, оцінки впливу на довкілля, використання геоінформаційних систем (ГІС) тощо. Саме ці позиції в т.ч. були визначальними для добору викладачів даної ОНП, основа яких є представниками кафедри фізичної географії та геоекології КНУТШ. Маємо зазначити про проактивну позицію НПП, задіяних на ОП. Високий науково-освітній потенціал та континуальний інтерес до науково-освітнього розвитку й зростання викладачів є основною передумовою належного контингенту здобувачів вищої освіти на ОП. Вдячні ЕГ за високу оцінку програми за критерієм 6.

	спрямуванням, разом з цим активно приймають участь у міжнародній діяльності та законотворчій в межах України. Позитивними практикою є залучення фахівців-практиків з міжнародним досвідом до реалізації ОК в межах ОНП та загальна активна співпраця з стейкхолдерами. Всі вказані факти на думку ЕГ значно допомагають здобувачам у їх професійному становленні. Недоліки Відсутні недоліки в рамках даного критерію Рекомендації відсутні Рівень відповідності за даним критерієм – А.	
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. Географічний факультет має наявну розвинену навчально-методичну базу, яка є повністю доступною для всіх учасників освітнього процесу. Студенти мають вільний та безоплатний доступ до інфраструктури та ресурсів, необхідних для їхньої навчальної, дослідницької та викладацької діяльності в межах ОНП. Сильним аспектом є те, що здобувачі вищої освіти детально ознайомлені з матеріально-технічною базою, наявними ресурсами та інфраструктурою, що забезпечує ефективне використання цих можливостей у навчальному процесі. Освітнє середовище факультету відповідає сучасним стандартам безпеки, створюючи комфортні умови для	Щодо позитивних практик на програмі вважаємо важливим звернути увагу на системне та регулярне поліпшення освітнього середовища та матеріальних ресурсів. До цих процесів поліпшення безпосередньо долучені кафедра та здобувачі освіти даної програми. Саме здобувачі ініціювали більшість процесів та процедур з поліпшення можливостей. Здобувачі освіти що навчаються на 2-му курсі ОП були ідейними натхненниками зі створення студентського простору просвітництва та наукової діяльності - Центру сталих рішень GreenLabsKNU. З 6 березня 2023 р. Центр розпочав свою роботу. Для його облаштування НПП разом зі здобувачами подавали не одну заявку на грант. В результаті Центр було облаштовано за отриманим мікрогрантом Helvetas Swiss Intercooperation від Swiss Solidarity. В Центрі, за результатами студентського конкурсу проєктів ландшафтного дизайну для торгового центру в м. Києві (організовано кафедрою та партнером АРІКАНО РІЕЛ ЕСТЕЙТ ПІЕЛСІ) з'явився потужний комп'ютер для задач ГІС та ландшафтної архітектури. Кафедра разом зі здобувачами освіти на ОП провела семінар до Дня ГІС та отримала 5 річних ліцензій ArcGIS від компанії Esri. В 2023 році було ініційовано процеси оновлення та реорганізації

навчання та розвитку студентів. Для врахування їхніх потреб і зацікавлень проводяться регулярні соціологічні опитування UNIDOS та моніторинги якості освіти. Крім того, ЕГ відзначає як позитивну практику наявність великої кількості комп'ютерних класів, що оснащені необхідним устаткуванням та програмним забезпеченням, оснащеність великої кількості сучасних приладів та проведення різноманітних досліджень. Інноваційною практикою ЕГ відзначає наявність комфортабельних робочих місць в бібліотеці та безоплатний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science. Недоліки Відсутня система електронного розкладу та електронних журналів. Рекомендації З метою підвищення ефективності навчального процесу адміністрації університету та структурним допоміжним підрозділам варто розглянути впровадження у 2025-2026 н.р. системи електронного розкладу та електронних журналів. Е-розклад слугуватиме інтерактивною платформою, де студенти та НПП зможуть у режимі реального часу переглядати розклад занять, зміни та важливі оголошення. Е-журнали послугували б цифровою системою оцінювання, що забезпечить прозорість і доступність результатів навчання. ЕГ рекомендує у найближчій перспективі розширити цифрові ресурси університету задля створення єдиного освітнього	навчальної лабораторії екології ландшафту кафедри фізичної географії та геоекології. Разом зі здобувачами освіти кафедра займалась пошуком таких можливостей. Згідно з ухвалою Вченої ради КНУТШ від 2 грудня 2024 року в структурі географічного факультету реорганізовано навчальну лабораторію екології ландшафту кафедри фізичної географії та геоекології в навчально-наукову лабораторію екології ландшафту кафедри фізичної географії та геоекології LandscapeLabKNU (наказ №1018 від 09.12.2024). Першим науково-дослідним та інфраструктурним проєктним досвідом реорганізованої лабораторії є співпраця за Договором між Федеральним департаментом закордонних справ Швейцарії, ГО «Товариство дослідників України» та КНУТШ про реалізацію проєкту № 3П72 «Ландшафтна лабораторія КНУ як лабораторний центр екологічної освіти та досліджень» (листопад 2024 року – березень 2025 року). За проєктом лабораторія, отримала нове обладнання, і має виконати ряд науково-дослідних експериментів з його використанням та воркшопів для презентації можливостей. Обладнання, отримане за проєктом на загальну вартість 688620 грн. Все вище зазначене свідчить про активну роботу кафедри та здобувачів освіти з поліпшення освітнього середовища та матеріальних ресурсів. За 2 роки існування програми - це регулярні ініціативи та вагомі здобутки. Вважаємо що така діяльність має бути належно й високо оціненою. Стосовно визначеного ЕГ недоліку відсутності системи електронного розкладу та електронних журналів. Вважаємо достатньою для інформування студентів та НПП інформаційну систему КНУТШ «Triton», що забезпечує можливість інформування з питань розкладу та індивідуального інформування студентів про підсумковий контроль, а НПП про стан індивідуального навантаження, його динаміку, силабуси дисциплін. Розклад занять систематично оприлюднюється на сайті факультету (https://geo.knu.ua/navchannya/rozklad-zanyat) та кафедри та розсилається старостам академічних груп.
---	--

	порталу з інтеграцією відеолекцій, електронних навчальних матеріалів, допоміжних матеріалів тощо. Рівень відповідності Критерію 7. Рівень В	Вважаємо що системна та регулярна робота кафедри з поліпшення освітнього середовища та матеріальних ресурсів є підґрунтям для високої оцінки за критерієм 7. Просимо врахувати окреслені аргументи та змінити рівень оцінювання за критерієм 7 з В на А
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. Освітня діяльність за ОНП відповідає критерію 8. Виявлені недоліки не є суттєвими та можуть бути усунені протягом року. ОНП проходить процедуру оновлення згідно визначених у ЗВО вимог. Здобувачі та роботодавці через опитування, участь у спільних заходах долучаються до обговорення ОНП. Система внутрішнього забезпечення якості є розбудованою та ієрархічною. Позитивною практикою в рамках 8 критерію ЕГ вважає безпосереднє залучення роботодавців до викладання на ОНП Недоліки Враховуючи зауваження за критерієм 2 (часткова невідповідність баз практик та завдань виробничої практики предметній області спеціальності 106 Географія, часткова невідповідність тематик кваліфікаційних робіт предметній області спеціальності 106 Географія), система забезпечення якості на рівні кафедри та факультету потребує вдосконалення.	Позитивними практиками за критерієм є здійснення заходів з системи моніторингу ОНП, до яких долучаються науково-педагогічні працівники, здобувачі освіти, роботодавці, академічна спільнота, що дозволяє виявляти та реагувати на недоліки, які виявлені при реалізації ОП. В складі факультету працює навчально-методична комісія, яка на своїх засіданнях розглядає спірні питання та обговорює і рекомендує до розгляду Вченій раді документи та положення з навчально-методичної роботи факультету. Під час підготовки, проходження та завершення процедур акредитації можуть виникати питання, зокрема, й із забезпечення результатів навчання за деякими освітніми компонентами. Такі питання потребують колективного обговорення членами НМК для розробки системи рекомендацій з прийняття консолідованого та обґрунтованого рішення, зокрема й членами робочих та проєктних груп освітніх програм. На зараз робоча група ОНП “Транскордонне природоохоронне співробітництво” прийняла рішення з публікації проєкту ОНП для ініціації процедури обговорення забезпечення програмними результатами навчання ОК Асистентська практика. Компетентнісний підхід до її організації та зміст, що визначений РНП потребує детального розгляду та обговорення. Наші бачення з цього питання запропоновано в даному документі при розгляді зауважень ЕГ до критерію 2. Не заперечуємо переконання ЕГ про те, що система забезпечення якості на рівні кафедри та факультету потребує вдосконалення - це важливий та неперервний процес який не має завершення. Однак не погоджуємося зі ствердження ЕГ «про часткову невідповідність баз практик та завдань виробничої практики предметній області спеціальності 106 Географія,

	Рекомендації У 2025-2026 навчальному році поліпшити рівень залученості кафедри та факультету до процедур обрання баз практик та тематик кваліфікаційних робіт. Рівень відповідності Критерію 8. Рівень В	часткову невідповідність тематик кваліфікаційних робіт предметній області спеціальності 106 Географія. Детальну відповідь на дане зауваження надаємо у відповідях на зауваження до критерію 2. З рекомендаціями погоджуємося. Адже поліпшення рівня залученості кафедри та факультету до процедур обрання баз практик та тематики кваліфікаційних робіт, що має бути континуальним і не обмежуватись 2025-2026 навчальним роком. Вважаємо сформульовані ЕГ недоліки спірними.
Критерій 9. Прозорість та публічність	ВИСНОВОК ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ КРИТЕРІЮ. Позитивні практики за критерієм. Освітня діяльність на ОП загалом відповідає вимогам критерію 9. Виявлені недоліки не є суттєвими та можуть бути усунені протягом року. У ЗВО наявна низка нормативних документів, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. На сайті закладу розміщено проект ОНП та електронна адреса, куди зацікавлені сторони можуть надсилати свої пропозиції. ОНП, навчальний план, РПНД та рецензії до ОП розміщені на сайті ЗВО. Недоліки Відсутня порівняльна таблиця з результатами обговорення зауважень та пропозицій, що надійшли до проекту ОП. Частина рецензій не мають зазначеної дати підписання. Рекомендації Рекомендуємо гаранту ОНП під час наступного оновлення ОНП оприлюднювати порівняльну	Позитивні практики за критерієм – це прозорість та публічність обговорень проєктів ОП, що публікуються на сайті географічного факультету, де розміщено електронну пошту, на яку зацікавлені особи можуть надсилати пропозиції та зауваження. Вся інформація про результати обговорень робочою групою пропозицій, які надійшли від зовнішніх стейкхолдерів фіксується в протоколах засідання робочої групи. Така інформація може фіксуватись в табличній чи іншій формі. Оприлюднення інформації з пропозиціями за проектом ОП не є обов'язковим (такої норми немає в жодному документі який регламентує діяльність із надання вищої освіти не тільки в Україні, а й у європейському просторі вищої освіти. Університет вже неодноразово зазначав що не бачить доцільності в такій публікації – в будь-якому разі її відсутність чи наявність не впливає на якість освітньої програми та освітньої діяльності. Стосовно переліку недоліків, вважаємо що форма представлення результатів зауважень та пропозицій, що надходили під час обговорень проекту ОП не має вирішального значення. Головним нашим документом, що фіксує таку інформацію є протоколи засідань. За даною ОП, до прикладу, є протокол засідання проєктної групи № 1 від 25.08.22. Маємо дати надходження рецензій на кафедру, що фіксуються у відповідному протоколі засідання кафедри. Вважаємо діяльність за ОП прозорою та публічною.

	таблицю з результатами обговорення зауважень та пропозицій, що надійшли до проєкту ОНП. Гаранту ОНП рекомендуємо під час затвердження нової редакції ОП зазначати дати написання рецензій під час їх оприлюднення на сайті ЗВО. Рівень відповідності Критерію 9. Рівень В	
--	--	--